

PUOLUSTUSVALIOKUNNAN MIETINTÖ 4/2012 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi asevelvollisuuslain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 8 päivänä toukokuuta 2012 lähettänyt puolustusvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen eduskunnalle laiksi asevelvollisuuslain muuttamisesta (HE 37/2012 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- hallitusneuvos Timo Turkki, puolustusministeriö

- assessori Hanna Nordström ja everstiluutnantti Vesa Virtanen, Pääesikunta
- puheenjohtaja Petteri Leino, Aliupseeriliitto ry
- liittohallituksen jäsen Juha Parkkonen, Reserviläisliitto ry
- pääluottamusmies, everstiluutnantti Jari Rantala, Upseeriliitto ry
- puheenjohtaja Mikko Kiviluoma, Varusmiesliitto ry.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan asevelvollisuuslakia muutettavaksi niin, että varusmiespalvelusaikaa lyhennetään 15 vuorokaudella.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä helmikuuta 2013.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Varusmiesten koulutuksen järjestämiseksi taroituksenmukaisimmalla tavalla varusmiesten palvelusaikaa ehdotetaan lyhennettäväksi 15 vuorokaudella. Muutoksen jälkeen varusmiespalvelusajat olisivat 165, 255 ja 347 vuorokautta. Lukumäärää koskeva muutos esitetään tehtäväksi asevelvollisuuslain 37, 41, 69 ja 72 §:iin. Lakitekstiin ei esitetä muita muutoksia.

Puolustusvaliokunnan saaman selvityksen mukaan esitys koskee varusmiespalvelusta suorittavia miehiä ja naisia. Esitys kohtelee tasapuolisesti myös aseettomina palvelevia, joiden palvelusaikaan on tarkoitus tehdä vastaava lyhennys.

Varusmiespalveluksen lyhentämisellä 15 vuorokaudella arvioidaan saavutettavan noin 6,5 miljoonan euron säästövaikutus lähinnä päivärahojen ja muonituksen vähentymisestä. Säästöjä

arvioidaan syntyvän myös kiinteistöihin liittyvistä menoista. Palvelusajan lyhennys kohdistuu valiokunnan saaman selvityksen mukaan lähinnä liikuntakoulutukseen, kansalaiskasvatukseen, yhteisen marssiin peruskoulutuskaudella ja ns. rästikoulutukseen. Leikkaus ei kohdistu ase- ja ampumakoulutukseen, taistelukoulutukseen eikä koulutushaarakoulutukseen.

Puolustusvaliokunnan saaman selvityksen mukaan esityksellä ei katsota olevan sellaisia merkittäviä vaikutuksia, jotka muuttaisivat asevelvollisuusjärjestelmän perusteita. Yleinen asevelvollisuus säilyy, ja palveluskelpoiset asevelvolliset koulutetaan nykyisen joukkotuotantoperiaatteen mukaisesti. Joukkojen operatiiviset suorituskykyvaatimukset pysyvät ennallaan. Valiokunnan asiantuntijakuulemisissa kiinnitettiin huomiota siihen, että miehistötehtäviin koulutettavien varusmiesten koulutusaikaa ei voida lyhentää nyt esitettävää noin viiden ja puolen kuukauden mittaista jaksoa lyhyemmäksi ilman kielteisiä vaikutuksia sodan ajan joukkojen suorituskykyyn.

Valiokunta pitää oikeana, että palvelusajan lyhentäminen kohdennetaan varusmieskoulutuksen loppuvaiheeseen joukkokoulutuskaudelle. Valiokunnan kuulemien asiantuntijoiden mukaan varusmiespalveluksen loppuvaiheessa on käytännössä mm. juhlapyhistä ja varusmiesten lomista johtuvaa väljyyttä, joka on mahdollista poistaa uudelleenjärjestelyin ja koulutusta tiivistämällä. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan palveluksen tiivistämisen ansiosta koulutukseen käytettävissä oleva aika vähenee noin 57 tunnilla eli vajaalla 8 koulutuspäivällä.

Valiokunta kiinnittää asiantuntijakuulemisten perusteella huomiota kenttäkouluttajien määrän lisäämisen merkitykseen varusmieskoulutuksen tason ja motivoivuuden ylläpidon kannalta. Kouluttajien määrän lisääminen keskimäärin 2,5:een/joukkue peruskoulutuskaudella (nyt 1,7/joukkue) on valiokunnan mielestä käynnissä olevan puolustusvoimaudistuksen keskeisiä tavoitteita.

Valiokunnan asiantuntijakuulemisissa kiinnitettiin huomiota varusmiespalveluksen ja reser-

vin kertausharjoitusten väliseen suhteeseen. Palvelusajan lyhentäminen esitetyllä tavalla lyhentää sodan ajan joukoksi muodostettavan joukon yhdessäoloaikaa varusmiespalveluksen aikana ja korostaa valiokunnan mielestä riittävän reserviläiskoulutuksen merkitystä tulevaisuudessa. Puolustusvaliokunta on johdonmukaisesti painottanut riittävän koulutuksen ja varustuksen merkitystä Suomen alueellisen puolustusjärjestelmän uskottavuuden avaintekijöinä. Valiokunta toistaa aikaisemman kantansa, jonka mukaan varusmiesten maastovuorokausien ja reservin kertausharjoitusten määrän lisääminen vuoden 2015 jälkeen on erittäin tärkeää puolustusvoimien suorituskyvyn kannalta. (PuVL 3/2012 vp, PuVL 4/2012 vp) Valiokunta pitää erittäin tärkeänä varusmiesten maastovuorokausien palttamista 40 maastovuorokauden tasolle vuoden 2015 jälkeisessä tilanteessa.

Valiokunnan asiantuntijakuulemisissa kiinnitettiin huomiota esityksen taloudellisiin vaikutuksiin asevelvollisten kannalta. Valiokunta toteaa, että asevelvollisten taloudellista ja sosiaalista asemaa on 2000-luvulla kehitetty pitkäjänteisesti ja suunnitelmallisesti. Asevelvollisten taloudellisen ja sosiaalisen aseman kehittämisalueita, jotka vielä ovat toteutumatta, ovat kotiuttamisraha, eläkkeen kertyminen varusmiespalvelusajalta ja varusmiespalveluksen hyväksiluettavuus siviiliopinnoissa. Valiokunta toteaa, että yleistä asevelvollisuutta kehitetään hallitusohjelman mukaisesti tukeutuen asevelvollisuuden yhteiskunnallisia vaikutuksia selvittäneen Siilasmaan työryhmän raporttiin.

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä muuttamattomana.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella puolustusvaliokunta ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksytään muuttamattomana.

Helsingissä 22 päivänä toukokuuta 2012

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Jussi Niinistö /ps	Mikko Savola /kesk
vpj.	Seppo Kääriäinen /kesk	Sofia Vikman /kok
jäs.	Thomas Blomqvist /r	Tuula Väättäin /sd
	Timo Heinonen /kok	Jyrki Yrttiaho /vr
	Esko Kurvinen /kok	vjäs. Ritva Elomaa /ps
	Pentti Oinonen /ps	Kalle Jokinen /kok
	Tuula Peltonen /sd	Jukka Kärnä /sd (osittain).
	Eero Reijonen /kesk	

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos O-P Jalonen.

VASTALAUSE

Perustelut

Hallitus esittää asevelvollisuuslakia muutettavaksi siten, että varusmiespalvelusta lyhennetään 15 vuorokaudella kaikista palvelusajoista. Pidämme oikeana, että palvelusajan lyhentäminen kohdennetaan varusmieskoulutuksen loppuvaiheeseen. On myös hyvä, että kenttäkouluttajien määrää peruskoulutuskaudella lisätään keskimäärin 2,5:een/joukkue.

Pidämme tärkeänä, että asevelvollisten taloudellista ja sosiaalista asemaa kehitetään määrätietoisesti. Mielestämme on käynnistettävä välittömästi valmistelu, jolla tähdätään siihen, että varusmiehet saavat kotiuttamisrahan, heille kertyy eläkettä varusmiespalvelusajalta ja heidän palveluksensa luetaan hyväksi siviiliopinnoissa.

Ensiarvoisin kehittämiskohde on kotiuttamisrahan palauttaminen. Moni asevelvollinen joutuu tukeutumaan toimeentulotukeen varusmiespalveluksen päätyttyä esimerkiksi maksaakseen

vuokransa. Koska varusmiespalveluksen lyhentämisestä koituu säästöjä sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön budjettiin, on johdonmukaista, että kotiuttamisraha maksetaan sen hallinnonalan käyttövaroista eikä puolustusbudjetista.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että mietinnön perustelukappale 8 muutettaisiin muotoon: "Valiokunta pitää tärkeänä, että asevelvollisten taloudellista ja sosiaalista asemaa kehitetään määrätietoisesti. Asevelvollisten kotiuttamisrahan palauttamista, eläkkeen kertymistä varusmiespalvelusajalta ja asevelvollisuuden hyväksiluettavuuden toteuttamista siviiliopinnoissa koskeva valmistelu tulee käynnistää välittömästi."

Helsingissä 22 toukokuuta 2012

Ritva Elomaa /ps
Jussi Niinistö /ps

Pentti Oinonen /ps
Jyrki Yrttiaho /vr